

**VALSTYBĖS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS IR ĮVAIKINIMO TARNYBOS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS
ĮVAIKINIMO SKYRIAUS
VYRIAUSIOJI SPECIALISTĖ JURGITA JUODYTĖ**

**AKREDITUOTŲ UŽSIENIO VALSTYBIŲ INSTITUCIJŲ 2015 M.
VEIKLOS LIETUVOJE ATASKAITA**

2016-05-17 Nr. 6-238

Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos įstatymus bei 1993 m. Hagos konvenciją „Dėl vaikų apsaugos ir bendradarbiavimo tarptautinio įvaikinimo srityje“ (toliau – 1993 m. Hagos konvencija) Lietuvos Respublikos piliečiams, nuolat gyvenantiems užsienyje, ir užsieniečiams, nuolat gyvenantiems užsienyje, norintiems įvaikinti Lietuvoje, gali atstovauti centrinės įvaikinimo institucijos, paskirtos pagal 1993 m. Hagos konvenciją arba pagal Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. A1-162 patvirtintą Įgaliojimų veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą Lietuvos Respublikoje suteikimo akredituotoms užsienio valstybių institucijoms tvarkos aprašą (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. sausio 10 d. įsakymo Nr. A1-8 redakcija, 2016 m. sausio 6 d. įsakymas Nr. A1-5) (toliau – Tvarkos aprašas) užsienio valstybės institucijos, įgaliotos veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą Lietuvos Respublikoje (toliau – įgaliotos institucijos).

Įgaliotų institucijų, vykdančių tarptautinį įvaikinimą Lietuvos Respublikoje, veikla

2015 m. gruodžio 31 d. Lietuvoje veikė 9 įgaliotos institucijos, iš jų 3 Italijos įgaliotos institucijos, 2 JAV ir po vieną Švedijos, Ispanijos, Naujosios Zelandijos ir Kanados įgaliotą instituciją.

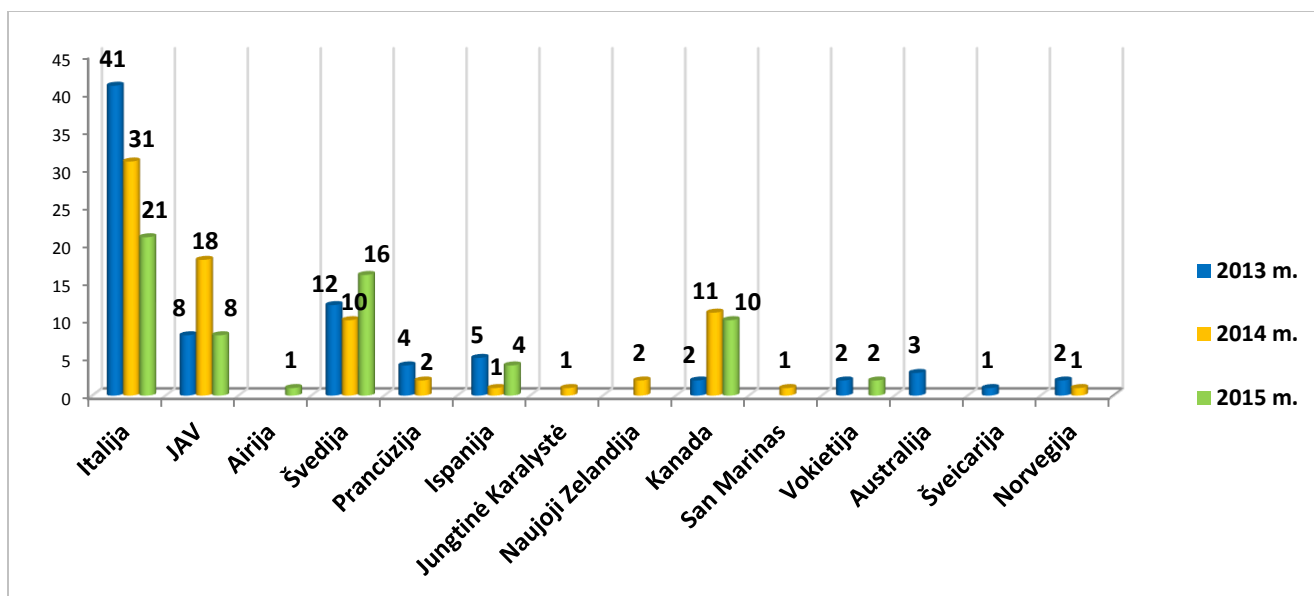
2015 m. surengti 3 akreditacijos posėdžiai dėl Kanados įvaikinimo agentūros „Loving Heart International Adoption Agency“, Naujosios Zelandijos įvaikinimo agentūros „Intercountry adoption New Zeland“, Italijos įvaikinimo asociacijų „Fondazione AVSI“ ir „AFN“, „AAA“ ir Švedijos įvaikinimo organizacijos „BFA“ įgaliojimų veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą Lietuvos Respublikoje pratęsimo. Vadovaujantis Tvarkos aprašo 10 punktu, Lietuvos Respublikoje socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu sudarytai komisijai rekomendavus, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) direktorius priėmė sprendimą pratęsti šioms 5 įgaliotoms institucijoms įgaliojimus veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą Lietuvos Respublikoje. 2015 m. sausio mėnesį buvo sustabdyti Italijos įvaikinimo asociacijos „AAA Associazione Adozioni Alfabeto Onlus“ įgaliojimai veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą Lietuvos Respublikoje, kadangi asociacija nepateikė Italijos kompetentingos institucijos, išdavusios akreditaciją „AAA Associazione Adozioni Alfabeto Onlus“ veikti tarptautinio įvaikinimo srityje, rekomendacijos (per šią organizaciją 2011 m. įvaikinti 39 vaikai, 2012 m. – 18, 2013 m. – 16, 2014 m. – 7 vaikai). Taip pat 2015 m. savo veiklos Lietuvoje tarptautinio įvaikinimo srityje nusprendė netęsti Prancūzijos įvaikinimo asociacija „Les Enfants de l’Esperance“.

1 lentelėje pateikti duomenys apie kiekvienos įgaliotos institucijos 2013–2015 m. įvaikinusių šeimų, įvaikintų vaikų, tarp jų ir įvaikintų vaikų, turinčių specialiųjų poreikių, skaičius.

I lentelė. 2013–2015 m. įvaikinusių šeimų pasiskirstymas pagal joms atstovaujančias įgaliotas institucijas

Valstybė	Atstovas	Įvaikinusių šeimų skaičius			Įvaikintų vaikų skaičius			Įvaikintų vaikų su specialiaisiais poreikiais skaičius		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Italija	AFN-Azione per Famiglie Nuove Onlus	6	2	2	9	4	2	3	4	2
	Fondazione AVSI	10	13	6	14	17	9	12	17	9
	La Primogenita International Adoption	2	2	4	2	4	7	2	4	7
	Iš viso:	18	17	12	25	25	18	17	25	18
Ispanija	Familia Universal	3	1	3	5	1	4	-	1	-
JAV	Bethany Christian Services	2	5	1	5	11	2	5	11	-
	The Open Door Adoption Agency, Inc.	3	6	6	3	7	6	3	6	6
	Iš viso:	5	11	7	8	18	8	8	17	6
Kanada	Loving Heart International Adoption Agency	2	6	9	2	11	10	2	11	10
Naujoji Zelandija	Inter Country Adoption New Zealand	-	1	-	-	2	-	-	2	-
Švedija	Barnen Framfort Allt- Adoptoner (BFA-A)	11	9	13	12	9	16	12	7	16

Iš 62 Lietuvos Respublikos piliečių, nuolat gyvenančių užsienyje, ir užsieniečių įvaikintų vaikų, per 2015 metus daugiausiai vaikų įvaikinta į Italiją, Švediją ir Kanadą. Pastebėtina tendencija, kad ankstesniais metais antroje arba trečioje vietoje pagal įvaikintų vaikų skaičių buvusios JAV, 2015 m. užleido poziciją Kanadai, nes šios šalies sutuoktiniai pradėjo aktyviai domėtis galimybe įvaikinti vaikus, turinčius specialiųjų poreikių. Pastebėtina, jog 2015 m. lyginant su 2014 m. ir 2013 m., įvaikintų vaikų skaičius Švedijoje padidėjo. Įprastai Švedijos piliečiai daugiausiai įvaikina po vieną vaiką, bet 2015 m. viena šeima įvaikino du vaikus, o kita šeima tris vaikus, tai jau antras trejetukas Švedijos piliečių. Pirmas trejetukas buvo įvaikintas 2007 m. Įvaikintų vaikų pasiskirstymas pagal šalis 2013–2015 metais matomas žemiau pateiktame paveikslėlyje:

1 pav. 2013–2015 m. įvaikintų vaikų pasiskirstymas pagal šalis

Grįžtamoji informacija apie užsienyje, nuolat gyvenančių šeimų, įvaikintus vaikus

Pagal Tvarkos aprašo 22.16. punktą šeimai atstovaujanti įgaliota užsienio valstybės institucija po įvaikinimo teikia Tarnybai grįžtamąją informaciją apie įvaikintus vaikus (per pirmuosius dvejus metus po įvaikinimo – kas pusę metų, kitus dvejus metus – kartą per metus, po ketverių metų po įvaikinimo – kai to pareikalauja Tarnyba), kurią sudaro Tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtintos formos pranešimai apie įvaikinto vaiko integraciją į šeimą, gyvenimo sąlygas, vystymąsi, sveikatą ir vaizdinę medžiaga.

Ataskaitiniu laikotarpiu gautos **292 ataskaitos po įvaikinimo** apie užsienio piliečių šeimų įvaikintų vaikų adaptaciją kitose šalyse (2014 m. Tarnyba gavo iš viso 335 ataskaitas po įvaikinimo, 2013 m. – 409 ataskaitas, 2012 m. – 441 ataskaitą). Iš jų **282 ataskaitas atsiuntė akredituotos Lietuvoje užsienio valstybių institucijos, 10 – užsienio valstybių centrinės įvaikinimo institucijos** (6 ataskaitos gautos iš Prancūzijos, 3 – iš Vokietijos ir 1 – iš Australijos).

2015 m. gauta grįžtamoji informacija apie 2010–2015 m. įvaikintus vaikus. Visos akredituotos Lietuvoje užsienio valstybių įvaikinimo organizacijos nustatyta forma laiku ir sistemingai teikė Tarnybai grįžtamąją informaciją.

2 lentelėje matome, kiek 2013–2015 m. ataskaitų po įvaikinimo pateikė akredituotos Lietuvoje užsienio valstybių įvaikinimo organizacijos.

2 lentelė. 2013–2015 m. gauta grįžtamoji informacija pagal užsienio valstybių įvaikinimo institucijas

Eil. nr.	Įvaikinimo institucija	Šalis	Pateiktų ataskaitų skaičius		
			2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.	„AAA Associazione Adozioni Alfabeto Onlus“	Italija	80	83	13
2.	„Barner Framfor Allt –Adoptioner (BFA-A)“	Švedija	59	66	65
3.	„Azione per famiglie nuove-onlus“ (AFN)“	Italija	64	42	28
4.	„Fondazione AVSI“	Italija	92	41	83
5.	„Bethany Christian Services“	JAV	38	34	15
6.	„La Primogenita international adoption“	Italija	28	15	23
7.	„Inter country adoption New Zealand“ (ICANZ)	Naujoji Zelandija	8	10	7
8.	„Familia Universal“	Ispanija	10	9	7
9.	„Loving Heart International Adoption Agency“	Kanada	6	8	13
10.	„The open door adoption agency, Inc.“	JAV	10	6	28
11.	„Les Enfants de l’Esperance“	Prancūzija	-	4	-
12.	„Hands across the Water“	JAV	1	-	-
Iš viso			396	318	282

Palyginus su 2013 m. ir 2014 m., 2015 m. sumažėjo gautų ataskaitų po įvaikinimo skaičius, kadangi per pastaruosius kelerius metus užsienyje nuolat gyvenančios šeimos iš Lietuvos įvaikino vis mažiau vaikų (2013 m. užsienio valstybių piliečių šeimos įvaikino 80 vaikų, 2014 m. – 78 vaikus, 2015 m. – 62 vaikus).

Įvaikintų vaikų, jų biologinių tėvų ir kitų giminaičių paieška

2015 m. Tarnyba gavo 27 laiškus, kuriuose šeimos (asmenys) prašė padėti surasti įvaikių giminaičius, suteikti informacijos apie jų ar artimųjų įvaikinimą, tarpininkauti užmezgant įvaikinusios vaiką iš mūsų šalies užsieniečių šeimos ir likusių Lietuvoje jo brolių, seserų ar kitų artimųjų ryšį ir pan. Dėl jų Tarnyba kreipėsi į atitinkamus vaiko teisių apsaugos skyrius, vaikų globos namus, užsienio įgaliotas institucijas ir kt. Visoms besikreipusioms į Tarnybą šeimoms (asmenims) ar jų atstovams pagal galimybes pateikta reikalinga informacija arba paaiškinta esama situacija, į kokias kitas įstaigas jos (jie) dar galėtų kreiptis, pavyzdžiui, miesto / rajono archyvas ar kt.

2014 m. Tarnyba gavo 33 prašymus aukščiau minėtais klausimais, 2013 m. – 27, 2012 m. – 30.

2015 m. gauti 11 Lietuvos Respublikos piliečių prašymų dėl užsieniečių įvaikintų vaikų. Pastarųjų biologiniai broliai, seserys, giminaičiai ar buvę globėjai prašė suteikti informacijos apie įvaikintuosius ir, jiems sutikus, leistų užmegzti tarpusavio ryšį.

Taip pat pernai gauti ir 6 įvaikinusių vaikus iš Lietuvos užsieniečių šeimų prašymai surasti jų įvaikių biologines šeimas, ypač brolius ir seseris, kitus giminaičius, ir užmegzti tarpusavio ryšį. Į Tarnybą kreipėsi įvaikinusių vaikus iš Lietuvos Švedijos, Italijos, Vokietijos, Austrijos ir JAV piliečių šeimos.

Be to, 3 pilnamečiai asmenys, Lietuvos Respublikos piliečiai, įvaikinti vaikystėje, prašė pateikti išsamesnės informacijos apie jų įvaikinimą, biologinius tėvus ir kitus giminaičius.

2 pilnamečiai asmenys kreipėsi, norėdami sužinoti, ar yra įvaikinti, t. y. pageidavo sužinoti patį įvaikinimo faktą, įvaikinimo aplinkybes ir (ar) kur reikėtų kreiptis, norint sužinoti apie įvaikinimo aplinkybes.

4 pilnamečiai asmenys, Lietuvos Respublikos piliečiai, prašė suteikti informacijos apie įvaikintus Lietuvos Respublikoje jų brolius ar seseris.

1 pilnametis asmuo, įvaikintas iš Lietuvos į užsienį, pageidavo sužinoti informaciją apie jo biologinius tėvus.

IŠVADOS

1. Iki 2015 m. gruodžio 31 d. Lietuvoje veikė 9 įgaliotos institucijos, iš jų 3 Italijos įgaliotos institucijos, 2 JAV ir po vieną Švedijos, Ispanijos, Naujosios Zelandijos ir Kanados įgaliotą instituciją.

2. 2015 m. 48 LR piliečių, nuolat gyvenančių užsienyje, ir užsienio piliečių šeimos įvaikino 62 be tėvų globos likusius vaikus. Daugiausiai vaikų įvaikinta į Italiją, Švediją ir Kanadą. Dauguma įvaikintų vaikų turėjo specialiųjų poreikių. Daugiausiai įvaikinta ikimokyklinio amžiaus vaikų, kurie turėjo sunkių sveikatos sutrikimų. Daugumos įvaikinusių asmenų amžius – 41–45 ir 46–50 metų.

2. 2015 m. gautos 292 ataskaitos po įvaikinimo apie užsienio piliečių šeimų įvaikintų vaikų adaptaciją kitose šalyse, iš jų 282 ataskaitas atsiuntė akredituotos Lietuvoje užsienio valstybių institucijos, 10 – užsienio valstybių centrinės įvaikinimo institucijos.

3. 2015 m. gruodžio 31 d. Lietuvoje buvo įgaliotos veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą 10 užsienio valstybių institucijų, iš jų 4 Italijos įgaliotos institucijos, 2 JAV ir po vieną Švedijos, Ispanijos, Naujosios Zelandijos ir Kanados įgaliotą instituciją. Iš minėtų 10 užsienio valstybių institucijų 1 Italijos valstybės institucijos įgaliojimai veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą buvo sustabdyti. 2015 m. savo veiklos Lietuvoje tarptautinio įvaikinimo srityje nusprendė netęsti Prancūzijos įvaikinimo asociacija „Les Enfants de l’Espérance“.

4. 2015 m. Tarnyba gavo 27 laiškus, kuriuose šeimos (asmenys) prašė padėti surasti įvaikių giminaičius, suteikti informacijos apie jų ar artimųjų įvaikinimą, tarpininkauti užmezgant įvaikinusios vaiką iš mūsų šalies užsieniečių šeimos ir likusių Lietuvoje jo brolių, seserų ar kitų artimųjų ryšį ir pan.

Vyriausioji specialistė

Jurgita Juodytė